

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. juni 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Thomas Jørn Rasmussen
Sagsnr.: 2014-0030-2101
Dok.: 1125854

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 804 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. marts 2014.

Karen Hækkerup

/

Lise Bitsch

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 804 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Justitsministeren bedes redegøre for, hvorvidt der foreligger analyser eller udarbejdes analyser, som undersøger de retssikkerhedsmæssige aspekter ved at ændre retningslinjerne for, hvornår straffesager skal behandles som nævningsager.”

Svar:

1. Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 799 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, medvirker nævninger som udgangspunkt i straffesager, hvor der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover. Nævninger medvirker også i straffesager, hvor der nedlægges påstand om dom til anbringelse i medfør af straffelovens § 68 i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller dom til forvaring i medfør af straffelovens § 70. Nævninger medvirker endvidere i straffesager vedrørende politiske overtrædelser.

Nævninger medvirker dog som udgangspunkt ikke i straffesager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 191 om grov narkotikakriminalitet og sager om grov økonomisk kriminalitet mv. (bl.a. straffelovens § 286). Endvidere behandles tilståelsesager uden nævninger.

Reglerne om nævnings medvirken fremgår af retsplejelovens § 686, stk. 4.

2. Nævningers deltagelse i straffesager har gennem årene flere gange været genstand for nærmere overvejelser. Justitsministeriet kan således f.eks. pege på, at der som et led i politi- og domstolsreformen (lov nr. 538 af 8. juni 2006) blev gennemført en nyordning af nævningsystemet med henblik på at sikre en tidssvarende behandling af også de alvorligste straffesager. Nyordningen byggede på Retsplejerådets betænkning nr. 1352/1998 om behandling af nævningsager og svarede i det væsentligste til Retsplejerådets forslag.

De gældende regler om, hvornår en straffesag skal behandles som en nævningsag (retsplejelovens § 686, stk. 4 og 5), bygger dog i vidt omfang på regler indført allerede med lov nr. 298 af 6. juni 1984 om ændring af retsplejeloven (Lægdommere i straffesager, rationalisering af sagsbehandlingen ved domstolene m.v.). Af pkt. 2.6 i de almindelige bemærkninger til loven (lovforslag L 79 (1983-84 (2. samling))) er der bl.a. anført følgende om overvejelserne bag ordningen:

”Retsplejerådets overvejelser vedrørende nævningetingets anvendelsesområde findes i betænkning nr. 994/1983, side 68ff. I forbindelse med behandlingen af dette spørgsmål har rådet på grundlag af almindelige retsplejeprincipper og erfaringer med den hidtidige ordning bl.a. foretaget en nærmere vurdering af fordele og ulemper ved henholdsvis domsmands- og nævninge-behandling og dermed tilvejebragt grundlag for en stillingtagen til, hvilken af de to behandlingsformer der bør foretrækkes.

I betænkningen giver retsplejerådet udtryk for, at spørgsmålet om den nærmere afgrænsning af anvendelsesområdet for nævninger overvejende er et politisk spørgsmål, og betænkningen indeholder som grundlag for overvejelser af spørgsmålet i folketinget en gennemgang af forskellige muligheder for en udvidet anvendelse af nævninger. Retsplejerådet har i forbindelse med denne gennemgang som sin opfattelse givet udtryk for, at nævninge-behandling bør forbeholdes de alvorligere straffesager, og at man med de nuværende regler har en rimelig afgrænsning mellem domsmandssager og nævningesager. Retsplejerådet foreslår derfor ikke nogen udvidelse af nævningeinstitutionens anvendelsesområde.

[...]

En anden af de muligheder, som drøftes i betænkningen (side 81ff.), er i stedet for lovovertrædelsens strafferamme at lade det være afgørende for, om en sag skal behandles som nævningesag, hvilken konkret straf anklagemyndigheden under sagen nedlægger påstand om. Retsplejerådet har i forbindelse hermed givet udtryk for, at en afgrænsning af nævningesager på grundlag af den straf, der kan forventes idømt, i princippet vil være bedre egnet til at udskille de vigtigere straffesager til nævninge-behandling end et rent strafferammekriterium. Under en ordning, hvor der lægges vægt på den konkrete straf, vil sager, i hvilken den faktiske sanktion er af særlig alvorlig karakter, blive behandlet ved nævningeting, og nævninge-behandling af mindre alvorligere sager, hvor strafferammen formelt hjemler længerevarende fængselsstraf, vil ikke komme på tale. [...]

Justitsministeriet er enig med retsplejerådet i, at en afgrænsning af nævningesager ud fra et konkret strafkriterium vil være bedre egnet til at udskille de vigtigere sager til nævninge-behandling end et strafferammekriterium, og der stilles derfor forslag om gennemførelse af en sådan ny afgrænsning af nævningesager.

Ved vurderingen af spørgsmålet om, hvilken strafgrænse der bør gælde under en sådan ordning, må der som anført i retsplejerådets betænkning bl.a. tages hensyn til, at nævningesager er tungere og derfor mere tidkrævende end domsmandssager såvel for anklagemyndigheden som for domstolene. En vidtgående udvi-

delse af antallet af nævningsager ville således medføre uheldige virkninger for sagsbehandlingstiderne og dermed også for varretægtsfængslingstiderne og ville være i modstrid med de bestræbelser, som igennem de senere år er foretaget med henblik på at nedbringe de meget lange ventetider ved domstolene, herunder ikke mindst ved landsretterne. Som det fremgår af retsplejerådets betænkning, ville en ordning med en strafgrænse på 3 år uden vidtgående undtagelser indebære en meget drastisk forøgelse af antallet af nævningsager og ville således have de ovenfor anførte uheldige virkninger.

På den anførte baggrund foreslås der gennemført en ordning, hvorefter sager, hvor der ikke foreligger tilståelse, normalt skal behandles ved nævningeting, hvis der er spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover. Ligesom ved den foreslåede afgrænsning af domsmandssager inden for politisagsområdet vil anklagemyndighedens strafpåstand i de enkelte sager normalt være afgørende for, om sagen skal behandles ved nævningeting.”